

Romaxe de Castroverde 2012

**Amoriños
collín na
veiguiña do
Olmo**

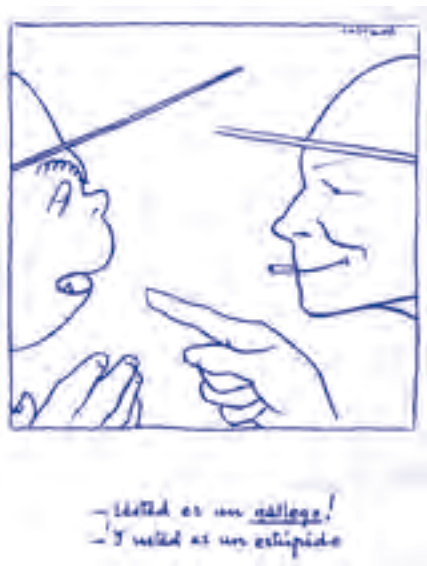
A foto que fala

México DF. Nos tempos de crise ata os santos van en metro.

O trasno Si que hai clases

Daniel López Muñoz

Eleccións á vista, tempo de decisión, tempo de discernir. Que queremos. A quen queremos para que intente o que queremos.

Si, de acordo, ás veces, non temos claro que é exactamente o que queremos ou, aínda máis, que é realista pretender que se faga no momento actual. Pero case sempre temos bastante claro que é o que non queremos. E podemos igualmente saber a quen non queremos para que non faga o que non queremos.

Queremos que os que tomen as grandes decisión sexan xente que vive nunha burbulla de confort desde a que resulta imposible unha compaixón eficaz? Como agardar solidariedade de quen, para defender o endurecemento das condicións para cobrar o subsidio de 400 euros, ese que serve para sobrevivir no pozo do desemprego, ten a santa cara de poñer como exemplo que “unha familia que ingresa 8000€ ao mes non ten por que cobrar o subsidio”? Pero con quen se relacionan estes alieníxenos aos que lles saen esas cifra con total espontaneidade, con esa alegría e ese acento tan cañí? Como agardar sentido social dun deputado galego que, con igual frescura espontánea, se descolga co asunto aquel de “probe de min, que só gaño 5.100€ e ando a pasalas “canutas”?

É a fauna do privilexio, desde o berce ata á dourada xubilación. A clase social do “me apetece”, das vidas exclusivas, das urbanizacións selectas, dos clubs e os colexios de señoritas e señoritos.

Odian o espazo público, a vida aberta, o interclasista, o multiétnico. E tamén, aquí en Galicia, na súa versión *north-west*, teñen unha indisimulada aversión ao idioma galego, que xulgan impropio e manifestamente extingüible, unha xenreira casposísima a calquera esforzo colectivo ou persoal por darlle aire e vida ás nosas palabras vellas e propias, alén, sexamos xustos, dun “folclorismo regional”, co que non simpatizan, pero sobre o que teñen que disimular por corrección electoral. Polbo con cachelos, gaitas e queimada, unha ordinariez pola que hai que pasar.

Viven e fan carreira en Galicia, comen e visten –e como visten!– das institucións propias desta terra, ás que non respectan nin queren. Miran a Madrid, alí teñen a súa Esperanza, digo esperanza. Ouh! Canto detestan o invento autonómico este que nos afasta da madrileñez pura! Miran aló, copian e pegan, non pensan que somos quen, non ven as diferenzas, por que odian precisamente o que nos fai diferentes.

Hai clases ...ou chámalle “x”. Pero haber, hainas.

Editorial

Pés de barro

Eran prohombres das finanzas, poderosos e admirados, estratosféricamente retribuídos. Eran os artífices da conversión de humildes caixas de aforro galegas -modestas institucións con carácter social, pensadas para que o aforro dos galegos e galegas se empregase en sacar adiante esta terra e estas xentes- en entidades totalmente embarcadas en aventuras especulativas, bancos encubertos, empeñados en macroinvestimentos inmobiliarios, hoxe urbanizacións fantasmas como a de Miño a medio construír, no medio da nada, símbolo do desastre.

Eran Gayoso, Méndez e compañía, diante de quen se arrastraban os líderes do goberno bipartito, para que se dignasen apoiar proxectos sociais de investimento público-privado, como aquel de Sogaserro, enfocado a poder superar o déficit galego en prazas de residencia para

persoas dependentes. E eles, miraban de arriba abaixo aos políticos, displicentemente, desde o poder financeiro, esfolando a margarida, “te apoio, non te apoio, te apoio, non te apoio”, mentres corrían detrás das Fadesas, dos Florentinos e de todas clase de destrutores do noso espazo natural. Eran outros tempos.

diante deles arrastrábanse os líderes do goberno para que financiasen proxectos sociais

Eran deuses. Agora están onde toca: na picota. Por fin a entidade fusionada e bancarizada, Novacaixagalicia acaba de demandalos. E os demandados son o ex director, Pego, e os xefes de área Gorriarán e Rodríguez Estrada. Porque a cousa ten nomes. E a falcatuada, números: 13,2 millóns que se asignaron por marchar da entidade rescatada. 7,7 millóns de Pego, por prexubilarse con 54 anos; 4,8 millóns a Gorriarán e 0,7 millóns a Estrada.

No preito algo terá que dicir o mesmo Gayoso, acusado de mirar para outro lado cando eses colaboradores seica modificaron os seus contratos para inflar os seus retiros.

Os símbolos contan; e contan moito. As pensións practicamente autoasignadas ignoran totalmente a realidade do que está pasando moita xente. E co agravante de que parte desa xente foi defraudada na coñecida operación das preferentes.

A entidade está afogada e a imaxe moi tocada...e xa non ten nada que perder. É un desafío para salvar o que queda dunha banca cos pés, a cabeza e o centro de decisión en Galicia.

Rumores de esperanza

Xan Guillén

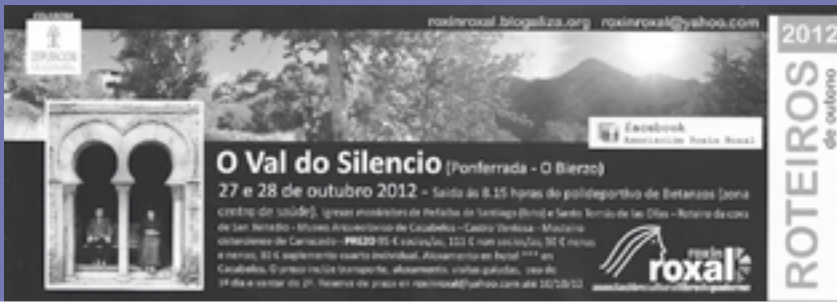
Estaba a noite antes da Romaxe cuns amigos. Comentamos que eu tiña que madrugar, xa que ía á Romaxe e tiña que desprazarme bastantes quilómetros. Entón un deles díxome que vería ao Irmán Reboiras de La Salle. Este amigo díxome que lle dese unha forte aperta e contoume un par de anécdotas xeitosas del como profesor. Despois díxome que fora el como profesor o que lle metera a semente da galegitude. Outro exalumno comentoume que gardaba semellante imaxe del e que o lembraba con cariño.

Dende que este amigo me contou isto, ando eu percorrendo a miña historia e tratando de lembrar aquelas persoas

que introduciron en min sementes do que son agora. Penso nalgúns profesores que me fixeron reflexionar. Recordo a quen me presentou a Avelino Pousa Antelo para falar con el para un traballo que me abraiou. Lembro a quen me fixo sentir que Galicia tiña unha cultura enorme e que había que coidala e amala. Que grandes persoas e que grandes mestres os que me abriron a mente e o corazón.

Supoño que todos temos no noso corazón xente que nos fixo sentir e vibrar con algo que nos fixo especiais. Sexamos agradecidos con eles e saibamos recoller as súas testemuñas para que poidamos ser nós tamén transmisores da fe e da galegitude.

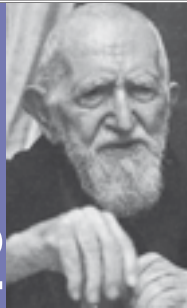
1

3

2

4

A peneira

1

O outono agasállanos coa visita ao **VAL DO SILENCIO**, convocad@s por Roxín Roxal (roxinroxal@yahoo.com) o 27-28 de outubro. Habemos sentir as cores e a música do recanto galego do Bierzo, co recendo do viño de Cacabelos e guiados por Alicia López Pardo, que vai transmitir a pegada dos Irmáns Peleteiro en Vilafranca: *Que quede quen o conte*.

2

Francia segue celebrando o centenario do Abbé **PIERRE**, que loitou por transmitir con coraxe o rostro de Xesús, procurando a xustiza social dende máis de 300 comunidades de Emmaus e denunciando a desidia do Vaticano, por non afrontar as inxedanzas dos cristiáns: pobreza, celibato, etc. É un sinal da fusión de contemplación e acción.

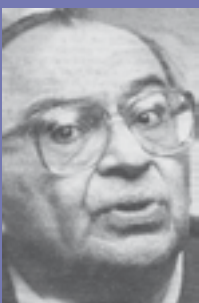
3

Ferrolterra é -despois da Coruña- onde máis medra o **VIH** diagnosticado. Lazos Pro Solidariedade traballa alí dende o 95 na súa prevención e tratamento. Nos seis primeiros meses atendeu máis ca no 2011, sufrindo recortes do concello nun 70%. Está a aforrar un profesional para 12 usuarios, o que debía gastar a administración. Agora xa son 35.

4

O día 1 foron **7000** coidadoras/es os que perderon a cotización. 37.048 dependentes tiñan axuda domiciliaria (17,2%) ou subvención á familia (36%). Moit@s en idade laboral. Na foto, a fábrica das Lombas-Carnota da Cooperativa Galega de Minusválidos. O alzheimer e as demencias están a incrementar un 27% as incapacidades.

5

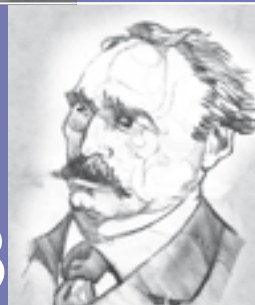
7

6

8

Alfonso Blanco Torrado

5

Brasil celebra en San Leopoldo os 50 anos da inauguración do **VATICANO II**. Nas sesións preparatorias quixeron pivotar arredor de "A pobreza no mundo", a loita da "Teoloxía da liberación" de Gustavo Gutiérrez, 40 anos. Xoán XXIII xa deixara a súa pegada de bonhomía nunha viaxe por Galicia no 1954.

6

SAN FRANCISCO, o 4, doe no convento de Herbón que solicita ser Ben Cultural, onde uns desalmados, co pretexto dos pementos que os frades trouxeron, envelenaron a Alma, a cadela que apoiaba a terapia a autistas e enfermos de alzheimer. Asorey, escultor da muller e labregos, lémbrao en pedra de gra en Compostela, ao comezo do Paseo Xoán XXIII.

7

Un militar acusa a barbarie de mandos dos **EUA** na morte de Bin Laden. Afganistán, coa impostura da ONU alentando a anarquía de feudais que pelexan polo narcotráfico e o poder nun mar de corrupción, afundindo millóns destinados á nula reconstrución, súmase ao fracaso de Iraq: 109 mil mortos (dous terzos civís), e destrución do estado laico a cambio dun feudal.

8

Serra de Outes celebra 200 anos de **FRANCISCO AÑÓN**, precursor do Rexurdimento que comezou cos *Cantares Galegos* de Rosalía (150 anos, 17 de maio do 2013). Añón estuda no Seminario de Santiago e participa na Revolución de 1846, que o exiliou a Portugal. Cómpre recuperar a obra oral da súa irmá Nicolasa, un xeito de literatura tradicional.

☼ 27891 CERVO (Lugo)
Teléf.: 982 - 55 78 41 - Fax 982 - 55 78 04
e-mail: sargadelos@sargadelos.com

☼ O CASTRO DE SAMOEDO
15168 Sada (A Coruña)
Teléf.: 981 - 62 09 37/62 02 00
Fax: 981 - 62 38 04
e-mail: ocastro@sargadelos.com

☼ Rúa Nova, 15
15705 SANTIAGO DE COMPOSTELA
Teléf.: 981 - 58 19 05 - Fax 981 - 58 58 88
e-mail: galeriasantiago@sargadelos.com

☼ Real, 56
15003 A CORUÑA
Teléf.: 981 - 22 26 04 - Fax 981 - 22 26 04
e-mail: galeriacoruna@sargadelos.com

☼ Provença, 274 - 278
08008 BARCELONA
Teléf.: 93 - 215 03 68 - Fax 93 - 215 01 79
e-mail: galeriabarcelona@sargadelos.com

☼ Conde Aranda, 2
28001 MADRID
Teléf.: 91 - 310 48 30 - Fax 91 - 310 48 30
e-mail: galeriamadrid@sargadelos.com

☼ Habana, 12
32003 OURENSE
Teléf.: 988 - 37 09 26 - Fax 988 - 37 09 28

☼ Rubalcava, 30 - 32
15402 FERROL
Teléf.: 981 - 35 37 14 - Fax 981 - 35 37 16
e-mail: ferrol@sargadelos.com

☼ Pza. Sto. Domingo
27001 LUGO
Teléf.: 982 - 22 78 04 - Fax 982 - 24 49 13
e-mail: sargadeloslugo@terra.es

☼ Urzáiz, 17
36201 VIGO
Teléf.: 986 - 22 00 50 - Fax 986 - 22 04 74
e-mail: info@galeriasargadelos.com

☼ Oliva, 24
36001 PONTEVEDRA
Teléf.: 986 - 85 25 84 - Fax 986 - 85 79 18

☼ Pza. de España, 2
27400 MONFORTE DE LEMOS
Teléf.: 982 - 40 26 57 - Fax 982 - 41 60 33
curgal@curgal.com

☼ Conde de Fenosa, 38
32300 O BARCO DE VALDEORRAS
Teléf.: 988 - 32 05 85

☼ Rúa Castela, 52
36980 O GROVE
Teléf.: 986 - 73 09 68 - Fax 986 - 73 23 34
espiroide@yahoo.com

☼ Calvo Sotelo, 8
36580 A ESTRADA
Teléf.: 986 - 57 52 46 - Fax 986 - 57 02 94
sargadelos@aeestrada.com

POLITICA Vilariño de Conso

Pedro Pedrouzo Devesa

O CEIP San Martiño do concello ourensano de Vilariño de Conso tiña previsto iniciar o curso con 14 alumnos. Porén, a entrada en vigor do decreto de reagrupamento educativo da Xunta obrigaría ao peche do colexio, facendo que os nenos tivesen que desprazarse diariamente en bus escolar a outro centro. A única forma de evitalo era aumentar a matrícula e necesitaban acadar un mínimo de 18 menores de 11 anos. E a iso se puxeron os veciños.

Ofreceron vivendas a prezos case regalados. A avalancha de solicitudes foi enorme. Houbo todo un proceso longo e arduo de selección entre as familias que se apuntaban, porque inicialmente só eran tres as casas que se ofrecían a prezos especiais, insuficientes para a demanda. E así, os veciños conseguiron evitar o peche do colexio.

Moitas veces temos criticado o electoralismo de moitos alcaldes que plantaron os máis diversos equipamentos e servizos insostibles en numerosos lugares en proceso de despoboamento, o que significaba un derroche de recursos públicos pola evidente falla de viabilidade do centro. Tamén temos advertido que a mera racionalidade económica á hora de distribuír os emprazamentos dos colexios condearía definitivamente o noso rural, obviando o enorme papel que os seus habitantes fan de conservación do medio (natural e cultural) do que nos beneficiamos os *urbanitas* de forma en exceso arrogante.

A solución a esa difícil ecuación déronnola os veciños deste municipio ourensán. Aguiñados por un decreto que adiantaba a morte evidente dun centro, ante a incapacidade do lugar para atraer habitantes, espertaron do seu sono, como nos conmina repetidamente o noso himno. Queremos xente ou casas baleiras? Vilariño de Conso nacera castrexo, en 1900 tiña 2.256 habitantes, hoxe 600. A que esperar?

A maioría dos propietarios queren casas vacías, non vaia ser que llelas boten a perder os inquilinos! Os vilariñenses decidiron timidamente comezar a repoboar as súas vivendas: iso que aínda quedan veciños *prudentes* que prefiren tapiar a casa a baixarlle o prezo! Trunfaron. Evitaron o peche do colexio. O pobo rompe a maldita caída demográfica grazas a usar o sentidiño. Igual outros concellos se estean preguntando agora se non se equivocaron de estratexia en casos semellantes.

Repetidas veces temos culpado os políticos de todo. Algún día teremos que comezar a emanciparnos dos centos de incompetentes que nos representan, e pasar a acción construtiva, aínda que a moitos lles guste máis a acción declamativa. Os vilariñenses lévannos vantaxe: eles actúan, nós reunímonos.

O Peto do Santo Antón

Rubén Aramburu

O mesmo día da Romaxe, os amigos de Manuel María celebraban a entrega da Navalla do Manuel. O rito é ben sinxelo pero fondo e entrañable. Escollese a unha persoa que represente os valores polos que loitou e viviu o noso poeta e entrégaselle unha navalla gravada. O Manuel tíñalle agarimo a tal aparello e gardaba unha gran colección delas. Coa navalla córtase pan e queixo que é compartido por todos os presentes, unha liturxia de irmandade.

Este ano a Navalla foille entregada a Valdi, labrador de madeira e pedra. Di que non é artista pois non sabe que organismo concede tal título. Leva razón, pero da man de Valdi saíron fermosas pezas arrincadas dun tronco ou dunha rocha, pezas que devolven a memoria, aos silenciados, aos que moitos non queren recordar, condenándoos ao esquecemento de foxas e cunetas.

Valdi, que gasta pucha do país, como o Avelino, ademais de escultor, é un amigo bo e xeneroso, e plántase na casa de calquera que o precise, e arranxa unha billa, ou unha tubaxe, ou mesmo unha fiestra. O outro día olleino de medio corpo no teito da casa do Mero, reparando unha cousa desas que chaman velux. Se o Papa Noel gastara boina, que debería, había ser coma o Valdi asomado no tellado. Tamén é home de compromiso e aí o tedes animando a Asociación Cultural Irmáns Suárez Picallo de Sada, pelexando pola memoria de ilustres galeguistas.

Mágoa que un trebón mollou o pan e desluciu un pouco a festa, pero o espírito do Manuel segue vivo agora na navalla nas mans de Valdi. Grazas amigo.

O CARRABOXO por XOSÉ LOIS

Crónica Romaxe 2012

Xoán Guillén e Xabi Blanco

Comezou a Romaxe coas palabras do meu compañeiro nesta crónica. “Temos palco, temos carpa, temos xerador eléctrico de nonseicantas cáveas, iso é o que precisamos para ter unha Romaxe”. Ai, Xabierño, esqueciches o máis importante. Esqueciches aos romeiros. Alí estabamos, con gañas de festa, con gañas de fe e con gañas de pasar un día inesquecible coa xente de Castroverde na súa terra.

O gozo de sermos camiñantes

A chegada ao lugar foi doada. A xente que nos acollía facilitou moito dar co fermoso lugar e unha vez deixado o medio de transporte que nos levou alá comezamos o camiño.

A acollida, como sempre, moi saborosa. O boliño preñado foi un petisco de benvida que xa nos animou a comezar con bo sabor de boca o camiño.

Comezamos o camiño e como sempre a presentación dos que nos van acompañar. Quen somos? De onde vimos? Falamos do camiño feito xuntos. Xa van alá 35 romaxes. Imos camiño de catro décadas de camiño e aínda non estamos cansos. E entón comezamos a ver por onde camiñamos. Un fermoso lugar preñado de historia e de beleza. Por alí vai o camiño de Santia-

go. Por alí souberon de loita e esforzo agora e na Idade Media. Unha chea de lugares lendarios que facían do camiño algo sorprendente. Ten razón don Celso Emilio. *Camiño a pé, por iso vexo o mundo tal cal é.* Precisamos da pausa do camiño a pé para tomar conciencia da terra que pisamos.

O gozo da boa compañía

E entón decatámonos de que no camiño ía o Gran compañeiro. Xesús, o de Nazaret. Lembrounos que el camiñou toda a vida. Que dende Xoán Bautista ata a súa cruz a súa vida foi un camiñar para achegarse ás persoas que o precisaban e como por iso acabou “inxustizado” pero amosando o camiño e a saída. E así segue Xesús o de Nazaret, de camiño en camiño,

de persoa en persoa partindo o seu pan e a súa compañía. E entón explicounos un grande segredo. Como se lle ocorreu a Eucaristía? Contounos a historia dunha nai chamada Raquel e do seu esforzo para alimentar aos seus fillos. Aí está a clave. O esforzo para alimentar. O esforzo para compartir. Entón démonos conta de que chegara o momento de compartir o pan. E compartimos tal como el fixera hai séculos cos seus grupo de amigos e amigas romeiras. Comede todos del que aquí vai a miña vida soñada por Deus. E mentres compartiamos o pan cantamos e ao rematar de comer bailamos a Rumboia porque tiñamos moitas gañas de bailar de dar chimpas de ledicia. Aí coído que Sariña (a miña filla de nove meses) entendeu a Romaxe. “Un montón de xente que comparte comigo ledicias e sorrisos e que está moi contenta por iso baila e canta. Moito rin bailando a Rumboia no colo do meu pai”

O sentido do camiño

E despois un grupo moi xeitoso de actores de Castroverde fixeron unha reflexión sobre o camiño, segundo o traballado guión de Baldomero Iglesias. Todos camiñamos en busca de algo que nos encha. Na meirande parte dos casos o que hai debaixo desa busca é a necesidade do amor. A historia dun home que percorre todo o mundo na busca do amor pero non o

dá atopado. Pola contra, sucedáneos de amor só provocan o baleiro. Ao final, despois de percorrer durante anos o mundo decátase de que o que buscaba está dentro del. Foi inútil a longa viaxe? Non, porque o camiño en si mesmo ten sentido. Camiñar achéganos a nós mesmos e aos demais.

E rematamos a celebración co noso credo e o noso himno. Porque somos cristiáns e somos galegos e tanto unha cousa coma outra é un continuo camiñar. Camiñar pola historia sendo galegos e crendo que a vida ten un sentido na proposta do Evanxeo. Amar a nosa terra, amar a nosa lingua, amar o noso xeito de ser sen odiar a ninguén, sen creerse mellor que ninguén. É por iso que cando chega o himno a todos se nos iluminan os ollos e sentímonos moi felices de camiñar xuntos, compartindo o pan, compartindo o que somos, compartindo a fe.

O camiño tamén é festa

E chegou o momento de buscar un sitio para sentar e abrir as nosas bolsas. Comezou o compartir. Empanadas, tortillas, viño, pan, e sobremesas ben sabedoras. Pero que lle dá sabor a ese xantar? Pois que se fai con xente coa que compartes o camiño. A conversa na mesa é leda e xente que descoñeces ofréceche da súa comida e incluso un mesmo atreveuse a pedir a outros,

porque somos irmáns e entre irmáns as cousas se comparten.

Ademais tamén tivemos un anaco coa actuación da Quenlla e coa do afiador que fixo rir a ben de xente.

O final do camiño, reflexión

A festa da tarde rematou coa actuación do grupo folclórico de Castrovede Zucurundullo. Inmediatamente despois, alí mesmo na Veiga do Olmo tivemos a “oración da tardiña” onde lle demos grazas ao Deus da Vida por todo o experimentado e vivido ao longo desta xornada. Tamén lembramos xuntos a tantas persoas que están a vivir situacións complicadas

neste momento de crise económica e social e comprometémonos a traballar para que a solidariedade non sexa unha verba senón unha experiencia cotiá. E, cheos de ledicia e de esperanza, despedímonos ata a 36 romaxe que celebraremos por terras ourensás.

E chegou a volta a casa. E chega o momento de gardar todo o vivido no máis íntimo do noso ser. Onde se gardan as cousas que nos constitúen como persoas e que nos fortalecen. E agardamos a que pase o ano para volver a atoparnos cos romeiros da fe e da galeguidade. E compartir outra vez coa boa xente da Quenlla, que seguen cantando e acompañando

Crónica Romaxe 2012

Xoán Guillén e Xabi Blanco

con poesía e música as nosas celebracións. Que sería do noso camiño sen vós. E seguiremos compartindo e coñecendo xente doutros lugares, que se esforzarán en que coñezamos a súa casa e que gocemos da súa terra. E alí estará Rubén berrando os nomes dos lugares dos que vimos e Xabi orientándonos na celebración e xente nova que fará o berro seco. E lembraremos a Manolo Regal que nos fai sentir a Xesús de Nazaret como ningún fixo.

E tamén sentimos a presenza dos romeiros que comparten con nós a Romaxe pero que non están fisicamente. Alí estaban Paco de Aguiño, Agustín, Bernardo, Salva de Arousa e tantos outros dos que eu non lembro o nome, pero están presentes nos nosos corazóns e nas nosas Romaxes. Porque seguimos compartindo o pan como compartiron eles, porque seguimos facendo camiño como fixeron eles, porque cremos que Xesús o de Nazaret, o que disque colleu a idea da Eucaristía dunha muller chamada Raquel. Porque a Eucaristía é iso, pan compartido por crentes que camiñan xuntos e lembran que no medio deles está Xesús o de Nazaret.

O pasado 3 de setembro entrou en vigor o Real Decreto Lei 16/2012, aprobado cos únicos votos do PP. Este decreto que o goberno deu en chamar “*de medidas urxentes para garantir a sustentabilidade do Sistema Nacional de Saúde e mellorar a calidade e seguridade das súas prestacións*”; provocou dende un primeiro momento un forte rexeitamento de organizacións sociais e do ámbito sanitarios, de colectivos de médicos e mesmo dalgunhas Comunidades Autónomas, encargadas da aplicación da norma. O acceso á sanidade pública universal, entendida como un dereito, púñase en cuestión, atacando a cobertura e a atención sanitaria as persoas inmigrantes cunha situación administrativa irregular.

En Galicia non se coñece como se vai aplicar este Real Decreto, deixando nunha situación de indefensión ás persoas inmigrantes e de inseguridade ás asociacións que traballan con elas. Malia apoiar os deputados galegos do PP a norma no Congreso dos Deputados, a convocatoria de eleccións en Galicia supuxo que o goberno autonómico, en boca do presidente Feijóo, fixera unha proposta de cobertura especial para as persoas inmigrantes, que dende os colectivos que traballan neste ámbito só entenden dende o punto de vista de electoralismo.

A exclusión das persoas inmigrantes: un primeiro paso para a privatización sanitaria

Dende o momento que se presentou a reforma, as asociacións que traballan coas persoas inmigrantes comezaron un intenso labor na defensa da sanidade como un dereito fundamental para todas as persoas, independentemente da súa procedencia ou da súa situación administrativa. Boa proba disto é o traballo desenvolvido polo Foro Galego de Inmigración, a ONG Médicos do Mundo, a Asocia-

Asociacións galegas presentaron unha campaña esixindo a retirada da reforma sanitaria

ción Galega de Medicina Familiar ou a Plataforma S.O.S. Sanidade Pública. A imposibilidade para as persoas inmigrantes en situación de irregularidade administrativa de accederen, dende este mes de setembro, á tarxeta sanitaria, quer dicir, a sanidade, ademais de fixar por vía legal unha segregación e exclusión por motivos racistas, modifica o modelo de sanidade pública, gratuíta e universal, entendida coma un dereito básico de todas as persoas, independentemente da súa renda, co que na práctica, como denuncian estes colectivos, se está a introducir un modelo segregador de persoa asegurada ou non asegurada, que vai afectar a outros colectivos en situación de exclusión social.

Unha reforma baseada na exclusión e nas mentiras

O movemento social esforzouse en denunciar as falacias sobre as que se fundamenta a reforma sanitaria. A sustentabilidade do sistema público sanitario, proposta polo goberno central, que se aseguraría coa obrigar de asinar pólizas de seguros privados por parte das persoas inmigrantes

“sen papeis”, baséase no principio que estas persoas non contribúen ao sostemento económico do sistema ao non estaren a cotizar, obviando os impostos ao consumo que están a pagar, como o resto de residentes no Estado, e que son básicos para o mantemento do sistema.

As asociacións antes citadas insisten na ineficacia da reforma para garantir a sustentabilidade económica da sanidade pública e alertan dos grandes danos que vai introducir e que vai afectar ao conxunto da cidadanía galega, polo que esixen a súa retirada. Así, entenden que esta reforma promoverá:

1. A introdución pola porta de atrás dos seguros privados, comezando polos colectivos sociais máis débiles.
2. O aumento das enfermidades infecciosas.
3. O colapso dos servizos de urxencias por enfermidades que puideron ser tratadas por médicos de familia.
4. O aumento do clima de xenofobia, froito das declaracións para xustificar a reforma, o que é incompatible coa democracia e o benestar social.

In Memoriam

Victorino Pérez Prieto

Avelino Pousa Antelo, un cristián galego crítico

Finou Avelino, na madrugada do 20 do pasado agosto tivo o seu pasamento, como se adoita dicir en Galiza. O corpo do vello patrucio galeguista non chegou a centenario, pero case; era un deses nobres e rexeos carballos que de cando en vez dá a nosa terra, como dixo alguén de Ramón Otero Pedrayo. Xa comentáramos na despedida dalgúns amigos o pasado 17 no cemiterio de San Amaro, a carón da tumba de Bóveda, que o próximo encontro ía ser no enterro de Avelino.

Unha fe crítica

O incombustible galeguista foi xuntarse para a eternidade con eses amigos cos que aparecía nunha foto que tiña no seu despacho, e que recordaba David Otero na mañá seguinte ao seu pasamento: Manolo Beiras, Paco del Riego, Antón Fraguas e Díaz Pardo. “Xa só quedo eu”, dicíanos Avelino a Christina e máis a min, a última

seus traballos cooperativos, etc. Pero poucos, ou pode que ninguén, han falar dun aspecto que o unía á maioría deses amigos da foto: a súa fe cristiá. Concretamente a dous, dos que teño falado hai máis de tres lustros no meu libro *Galegos e cristiáns*: Manolo Beiras e Paco del Riego.

Un ronsel de bos e xenerosos

Manolo Beiras, pai de Xosé Manuel Beiras, era un fervente militante galeguista e cristián co que temos coincidido na Quintana nalgún Día da Patria e co que temos falado na súa casa. Escribíame nunha carta no ano 1994, con ocasión do traballo para o libro antes citado: “O cristianismo é aquí galeguista na súa esencia... A xenerosidade, a beleza, o apaño familiar que nos deu a Terra e a súa paisaxe, Galiza, fai que o galego manteña no seu interior ese amor á Terra e á Familia, que acolleu firme e devotamente o cristianismo como algo primario e consubstancial coa Terra galega”; e concluía con verbas emotivas: “Manteñamos a fidelidade á nosa fe cristiá... matinando nunha virtude como é a confianza en Deus Noso

a súa fe cristiá de mozo fora esmorecendo cos paus da Guerra Civil

vez que nos vimos con el na súa casa de Teo; fora un día inesquecible: a conversa na mañá, a leda comida coa familia, a sobremesa á que veu unirse deixando a medias a súa rigorosa sesta, porque non quería perder parola. Moitos han falar loanzas del estes días; unhas sentidas e outras protocolarias, porque Avelino era un vello encantador pero crítico, moi crítico, co que non lle gustaba. Nel aínda brillaba nos ollos a paixón dun mozo. Falarán do seu galeguismo, dos

Señor, que eu manteño apegadiña á fe que aprendín de neno. Señor, en ti confío!”

Paco del Riego, que tiña tantos amigos que case non os podía contar, pero lembrábase de todos, tamén de min, non era tan devoto, dun xeito semellante a Manolo Beiras. Dixérame daquela que se consideraba católico, aínda que “escasamente practicante”; e recoñecía que cristianismo e nacionalismo galego eran dúas realidades que debían ir vinculadas na nosa Terra.

Pousa Antelo, considerábase “crente crítico”; a súa fe cristiá de mozo fora esmorecendo cos paus da Guerra Civil e o vergoñento posicionamento da Igrexa. “Eu dixen daquela dos cregos: Eu non podo bailar con vós”; contábame nunha conversa. Pero esta fe renaceu nel coa chegada dos ventos progresistas aventados na Igrexa Católica polo Concilio Vaticano II: “Toméi parte en moitas reunións na Casa Diocesana de Exercicios de Santiago e na parroquia do Castiñeiriño”; onde ía a súa Misa, e á de Rosalía en San Domingos de Bonaval. Particularmente, apuntaba Avelino a importancia que tiveron para el os Coloquios de Parroquias, nos que tomou parte en diversas ocasións dando algún relatorio. Logo, coas revistas *Encrucillada* e *Irimia* foi atopando unha canle intelectual e expresiva para a súa fe: “Son cristián, desde logo; coido que aínda que o negara, seguiría sendo -tenme dito-. Cos anos e coas experiencias, ás veces ingratas, funme facendo rebelde. Rebelde con-

tra as inxustizas que padecín e vin padecer a tantos galegos; situacións de abuso de poder económico, social ou relixioso. Rebelde contra a institución eclesial, sobre todo na etapa do nacionalcatolicismo. Por iso, síntome católico con reservas, as reservas do meu inconformismo coa hipocrisía de moitos católicos que falan de cousas ideais e móvense só polo diñeiro e o poder”

“Cos anos e coas experiencias, ás veces ingratas, funme facendo rebelde”

(Pousa Antelo)

Cristianismo e galeguismo

En calquera caso, para Avelino Pousa Antelo, estaba moi claro que “un cristián galego non pode menos que ser galeguista”; por iso dicía tamén: “Cun clero non galeguizado eu non quero nada, non me serve; prefiro quedar na casa”. “Devezo por esa Igrexa galega que hoxe só está viva nuns cantos cregos novos -dicíame nunha das nosas conversas-... Cristianismo e galeguismo deben estar necesariamente vencellados en Galicia. Nunca tereamos unha verdadeira relixiosidade en Galicia mentres non se incardine na nosa etnia, na nosa maneira de ser, na nosa lingua, na nosa cultura, na nosa triste historia... A nova Igrexa Galega que ides facendo desde *Encrucillada* e *Irimia* é a única na que eu podo encaixar como crente. Penso que é a esperanza da nova relixiosidade que deberamos ter en Galicia dende sem-

pre. Que chegue agora e avance, aínda que sexa ao paso de tartaruga. É o meu afervorado desexo de crente e de galego”

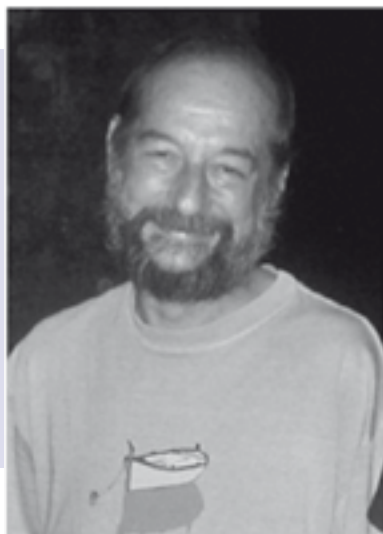
Certamente, amigo Avelino, a galeguización da Igrexa de Galiza segue indo a paso de tartaruga; e mesmo ás veces semella dar dous pasos atrás cando deu un paso adiante, e parece que avanzou algo. A Igrexa de Galiza

segue a ser maioritariamente aínda ben pouco “Igrexa galega”. Mesmo, para moitos de nós, camiña a un paso demasiado lento e desesperante, frustrante, abafante... Con todo, o cristián quere aprender cada día das verbas bíblicas “contra toda esperanza crer na esperanza” (Romanos 4,18).

Benquerido Avelino, como dicías ti aquel día que lle dixeches á túa familia que nos ía acoller na vosa casa “un grandísimo amigo que quero moito”; era verdade, aínda que ao chegar á casa e verme esqueceras o nome, pero sabías que era eu! Xa a memoria andaba algo mal, pero o corazón tiña as cousas claras. Ao final, mantiñas os afectos ben vivos, parece mesmo que só iso vivía en ti. A mellor maneira de chegar coas mans cheas aos brazos no Pai-Nai que te acollerá coa mesma tenrura coa que nos acolliches a nós aquel día: infinita!

O noso taboleiro Verdegaiia: Premios semente e cemento

Redacción

Verdegaiia convida a facer parte desta celebración e aproveitar a ocasión para xuntar nunha mesma mesa a diversas entidades e persoas que levan adiante prácticas de soberanía alimentar na Galiza, así como aquelas que están a oporse aos proxectos de fumigacións nos nosos montes.

O acto de entrega destes premios terá lugar no local da asociación na rúa do Pombal nº 18, en Compostela, o domingo 23 de setembro, no contexto dun xantar no que degustaremos diferentes comidas elaboradas con produtos da propia comarca. A hora de comezo do acto será as 13h e o prezo do prato por persoa é de 12 €. Prégase confirmación da asistencia antes do 17 de setembro ao seguinte correo electrónico: info@verdegaiia.org, mencionando de xeito explícito se se prefere unha opción vexetariana para o xantar. Para calquera dúbida tamén podedes chamar ao número 680118479.

Semente e Cemento

Os premios Semente-Cemento outórganos a base asociativa de Verdegaiia para destacarmos as actuacións con-

sideradas máis relevantes en relación ao medio ambiente, tanto no positivo como no negativo, que se teñan producido durante o ano na Galiza. Nas últimas edicións recibiron a nosa Semente diversos colectivos: o Foro Social de Cangas, a Plataforma Veciñal Cruceiro de Meá, o Grelo Verde, ou as veciñas e veciños de Coruxo.

Caeu o Cemento sobre Brenntag Iberia, as consellerías de Industria e Medio Ambiente, Clara Millán (como alcaldesa de Cangas) e Gas Natural Fenosa.

Este ano o Cemento derrámase sobre as empresas e institucións que se atopan detrás dos proxectos de fumigación dos nosos montes, vinculados ao pesticida Cascade e aos intereses da industria da pasta de papel.

A Semente é algo máis complexa, pois desta volta non quixemos sina-

lar a un único colectivo, senón a un concepto e en xeral ás persoas e colectivos que pulan porque ese concepto manteña o seu lugar na nosa terra. Este ano queremos premiar ás prácticas de soberanía alimentar, nomeadamente ás persoas que aínda conectan este concepto, proposto nos anos 90 pola Vía Campesina, coa nosa propia raigame labrega. Porén, queremos tamén facer extensible o noso recoñecemento a moitas outras prácticas que loitan por manter vivo o noso rural, vivo e libre, vivo e con futuro.

Ademais e singularmente, nesta celebración queremos recoñecer cun premio Semente especial, moi emotivo para nós, o que foi e fixo pola defensa da natureza o noso compañeiro Xosé Reigosa, socio fundador de Salvemos Monteferro, falecido no pasado mes de febreiro.

EDITA: Asociación A. IRIMIA

MESA DE REDACCIÓN: Daniel López Munoz, Luís Gómez Aldegunde, Pedro Pedrouzo Devesa, Rubén Rivas Vidal, Lidia Campos Chan, Manolo G. Turnes, Lines Salgado Iglesias, José Antonio Martínez. Tlf. 986 10 49 45.

COLABORADORES: Xosé Chao Rego, Victorino Pérez Prieto, Xosé Antón Miguélez, Manolo Regal, Alfonso Blanco Torrado, Xosé Lois Vilar, Marta Sopena, Gumersindo Campaña, Tareixa Ledo, Moisés Lozano, Clodio González Pérez, Antón Martínez Aneiros, Sara Paz Quiñones, Manuel Pérez Blanco, Xabier Blanco, Bernardo García Cendán, Valentina Formoso Gosende, Celia Castro Ojea, Xerardo Castedo Valbuena, Engracia Vidal, Francisco Xabier Martínez Prieto, Fernando Veiga, Antonio Pinto Antón, Bea Cedrón Vilar, Mariano Guizán Sánchez, Carmen Soto, Rubén Aramburu, Carme Soto, Marisa Vidal e Xan Guillén, Christina Moreira.

CORRECCIÓN LINGÜÍSTICA: Lidia Campos Chan, Luís Aldegunde.

RECEPCIÓN DE ARTIGOS E COLABORACIÓN EN: revistairimia@asociacion-irimia.org

SUBSCRICIÓN: Apdo. 296 - 15705 Santiago de Compostela. Telf.: 655 028 253 / subscriptions@asociacion-irimia.org
Ordinaria: 24 Euros. de Apoio: 36 Euros.

PARA ASUNTOS DA ASOCIACIÓN NON RELACIONADOS COA REVISTA: asociacion-irimia@asociacion-irimia.org

CONTA: NOVACAIXAGALICIA, CC/2080-0349-85-3040005822- Urbana, nº 8 - Santiago

DEPÓSITO LEGAL: C-1417-81

TIRADA: 1.000 exemplares

DESEÑO E MAQUETACIÓN: Ninfa, Riveiro, Martínez

ISSN: 2172-9182

IMPRIME: Artes Gráficas LITONOR S.A.L.

DISTRIBÚE: IMPACTA

EDICIÓN ELECTRÓNICA: <http://asociacion-irimia.org/revista.xhtml>

Boa Nova

A CLAVE

Atopámonos no momento central do evanxeo de Marcos. Fican atrás as viaxes e a predicación por Galilea e as terras pagás. Trala confesión de Pedro e o episodio da transfiguración, Xesús comeza o seu camiño cara a Xerusalén.

Marcos reúne unha serie de sentenzas de Xesús, que a tradición conservou, e que o evanxelista expón narrativamente tecendoas con conexións temáticas ou verbais. Pikaza amosa como a composición do texto responde a un criterio previo: primeiro dáse unha referencia xeográfica (aquí Cafarnaún); Xesús fai unha predición, que os discípulos rexeitan ou non entenden (en especial Pedro), para finalmente Xesús profundar no significado da súa mensaxe, que neste caso versa sobre a humildade.

Este camiño a Xerusalén é o camiño ao/do Reino. As/os discípulos seguen sen entender, guiándose máis pola lóxica humana que polos novos valores que vivía Xesús. Fronte ao mesianismo triunfante que agardaba Pedro, Xesús pon no centro do seus seguidores a un cativo. No momento en que máis podía "explotar" ese recoñecemento do seu poder mesiánico, Xesús expresa a súa grande debilidade: ten que morrer, o Mesías ha de padecer. El, a quen Pedro proclamaba coma Cristo, acepta a morte. O camiño do Reino, o seu seguimento, é un camiño de entrega, non de éxito. Só despois da súa morte e resurrección os discípulos asumirían vitalmente o que significaba esta revolución do Reino.

J.A. Martínez

O ECO

A PALABRA

Andaba eu a cavilar estes días sobre o bautismo, o meu e en xeral, relendo unha partida que mandei pedir á parroquia onde me acristianaron cando eu aínda non sabía nin quen era (tampouco é que avanzara moito nesa teima a día de hoxe!). Din en pensar no cura que o celebrara e do que non me podo acordar, quen sería? descifraba o seu nome ó pé do documento... quen sabe, igual me daba por darlle as grazas, escribirlle unha cartiña. Non sei se é o habitual que @s batizad@s volvan para contar o que foi da graza recibida. A min faime ilusión volver ver de maiores @s nen@s que catequiceei hai anos.

Tiven que preguntar data e parroquia a meus país para dar co enderezo. Teño o reflexo de Internet metido nos miolos así que san google que todo o sabe tiña que aportar algunhar espоста. E fíxoo: Don X, x anos, cura de x, imputado por pedofilia e separado do exercicio do ministerio, cumprindo pena. Tardei nada en comprobar o garabato da sinatura, case podo asegurar que non foi o mesmo que estaba naquel ano 1964. Pode que non me bautizara un pedófilo, pode que si, que máis ten. Sexa quen sexa, dorme no fondo del ese neno onde Deus agarda agochadiño, disposto a subirille aos beizos con forma de sorriso, dispostos formando a palabra "perdón". Dorme no fondo de cada persoa, ás veces acorda e vese agromar, como onte nos ollos d@s romeir@s de Castroverde, as veces está tan agochado que temos que rebentar portas infinitas, gastando amor a moreas para dar con el pero aí está o neno, a nena, o Deus de Amor Humilde que dicía san Francisco.

Anda famento de apertas como o filliño da miña amiga de onte que, vindo que se repartían apertas viu reclamar a súa con insistencia. Fixo ben, cando tocan apertas hai que aproveitar. Paga a pena pero como custa acoller o neno, a nena, primeiro @ propi@ e logo mesmo @s d@s etarras, si, iso entendo que mandas Señor.

Christina

DOMINGO 24 DE XUÑO. XIII DOMINGO DO TEMPO ORDINARIO

Mc 9, 30-37

Naquel tempo, Xesús e mailos seus discípulos marcharon, atravesando a Galilea sen enredar nela, porque non quería que o soubese ninguén; pois ía informando os discípulos, dicíndolles: "Ao Fillo do Home vano entregar nas mans dos homes, que o matarán; pero, despois de morto, pasados tres días, ha resucitar". Eles non entendían o que lles dicía, pero non se atrevían a preguntarllo. Chegaron a Cafarnaún, e, cando estaban na casa, preguntoulles: "De que viñades discutindo polo camiño?"- Eles calaron, porque no camiño discutiran entre si sobre quen era o máis importante. Xesús sentou, chamou polos Doce e díxolles: "O que queira ser o primeiro, que sexa o derradeiro entre todos e o servidor de todos". Despois colleu un neno e púxoo no medio deles, abrazouno, e díxolles: "Quen acolla no meu nome a un destes nenos, acólleme a min; e quen me acolla a min, non é a min a quen acolle, senón a Aquel que me mandou".

Falando da lingua E en que dará o conto...?

Lidia e Valentina

Como vai todo? Ímonos adaptando ó mundanal ruído? Porque agora si que xa remataron as vacacións. Recordades aquilo de “Tras da Peregrina, inverno encima e tras da Romaxe, tumbona ó garaxe” Si, a última parte fora un inventiño de hai uns anos,

Nunca choveu que non escampase.

pero évos ben certo. E para os que á Romaxe fostes, como vos resultou? Aguzastes a orella? Escoitastes falar a xentiña de alí? E estaba ben bo o boliño preñado que nos deron na acollida... Pois si, foi unha xornada agradable, e nós, a raíz dun doce que elaboramos para tal ocasión, da man de Xan e de Mariano aprendemos algo que nada ten que ver cos de Castroverde, pero que queremos compartir con vós: sabedes como lle chaman os máis vellos da zona de Santiago ás noces? **Conchos!**, e incluso **cronchos**, e, xa postas, informámonos. O concho tamén pode ser simplemente a casca exterior da noz cando aínda está verde, e hai quen lle chama así á cabeza do repolo cando agroma, ou á folla que recobre a mazaroca de millo e a espiga doutros cereais; pode ser incluso a propia mazaroca de millo cando é pequena (a esta tamén hai quen lle chama carolo, ou carroucho, ou coucho).

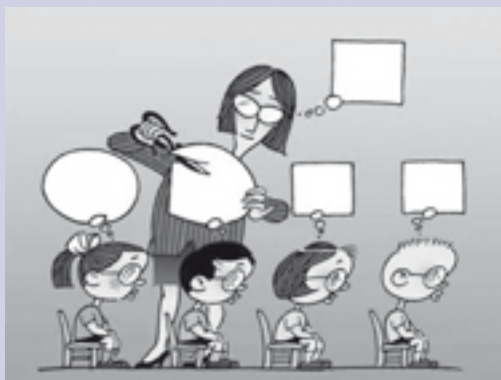
Xa no momento de nos despedir, cando o ceo empezaba a tremer (porque

vaia treboada se presentou a última hora da tarde tras un día de intensa calor!), Lucinda, unha compañeira da Golada que vemos de Romaxe en Romaxe, a falar da situación política e social na que estamos, mentres subía ó autobús, deixou xurdir dos seus beizos unha expresión tan bela como triste: “Andade con ollo mociñas, que **non todos son reiseñores os que cantan entre as flores!**” Si, doce e dura expresión. Tampouco a tiñamos oído, e vén a ser o bo uso da expresión castelá “*no es oro todo lo que reluce”. Ela foise e deixou en nós unha dupla reflexión: a lingüística e a da delicada situación actual. Évos ben certo, **prometen o santo e mais a esmola, mundos e parafundos, montes e moreas, os bens dun cura...** e, cando chegan ó poder.... A ver en que remata iso todo, parece que están a **tentar a nosa paciencia**, sonvos todos e todas moi parecidos. Évos ben certo que **non se lle pode pedir pan ó vento, nin peras ó carballo, nin landras ó castiñeiro...**

O Fachineiro do circo sen pan

Sangue e area

Recoñece o fachineiro que o fútbol non é das cousas que máis lle quita o sono, pero así e todo non deixa de sorprenden como é posible que aínda non quebrase ningún club, máis aínda se temos en conta as débedas que acumulan coa seguridade social e con facenda, é dicir, co lector e mais comigo -entre outros millóns de persoas. Tamén resultan difíciles de entender perrenchas coma as que agarraron algúns afeccionados que foran ao aeroporto ver baixar do avión as estrelas da selección española -que xogou en Pontevedra- e ao subiren ao bus na pista, deixaron os seareiros sen o aceno de man que os enchería de gozo. Xa

sabemos que o panem et circensis funcionou toda a vida, pero se un gaña, un supoñer, 600 euros, que pretende atopar no movemento de rotación da man -estilo raíña- que fai alguén que pode gañar 10 millóns da mesma moeda e que di sentirse triste porque non alimentan abondo o seu ego? Entendería máis o fachineiro que alguén fixese cola á porta da casa da cirurxía que lle extirpou un tumor, da mesma

tra que axudou a educar un fillo, do xuíz que foi xusto ou da ministra que mirou polo medio natural. Pero claro, iso tería que ser nun país que valorase a educación e que non recuperase as corridas de touros en prime time infantil.

A.Q.